

Norsk språk i dag

Gunnstein Akselberg
Quality Airport Hotel Gardermoen
4. april 2008

"Om hundre år skriver vi engelsk og snakker norsk. Det sier førsteamanuensis Sylfest Lomheim ved høgskolen i Agder. Han tror ny teknologi og globalisering vil utrydde det norske skriftspråket. Dette er en utvikling som går fort, og som ikke lar seg stoppe, sier Lomheim"

NRK Nyheter 26.09.2000

Er engelsk språk ein masse-mordar?

To innfallsvinklar til emnet:

- Skriftspråk
- Talespråk

GYLDENDAL
UNDERSVISING

Skriftspråk

6 ulike varianter

Skriftspråk 1

Frå homogen til heterogen norm

- 1901, 1907, 1910, 1938, 1959

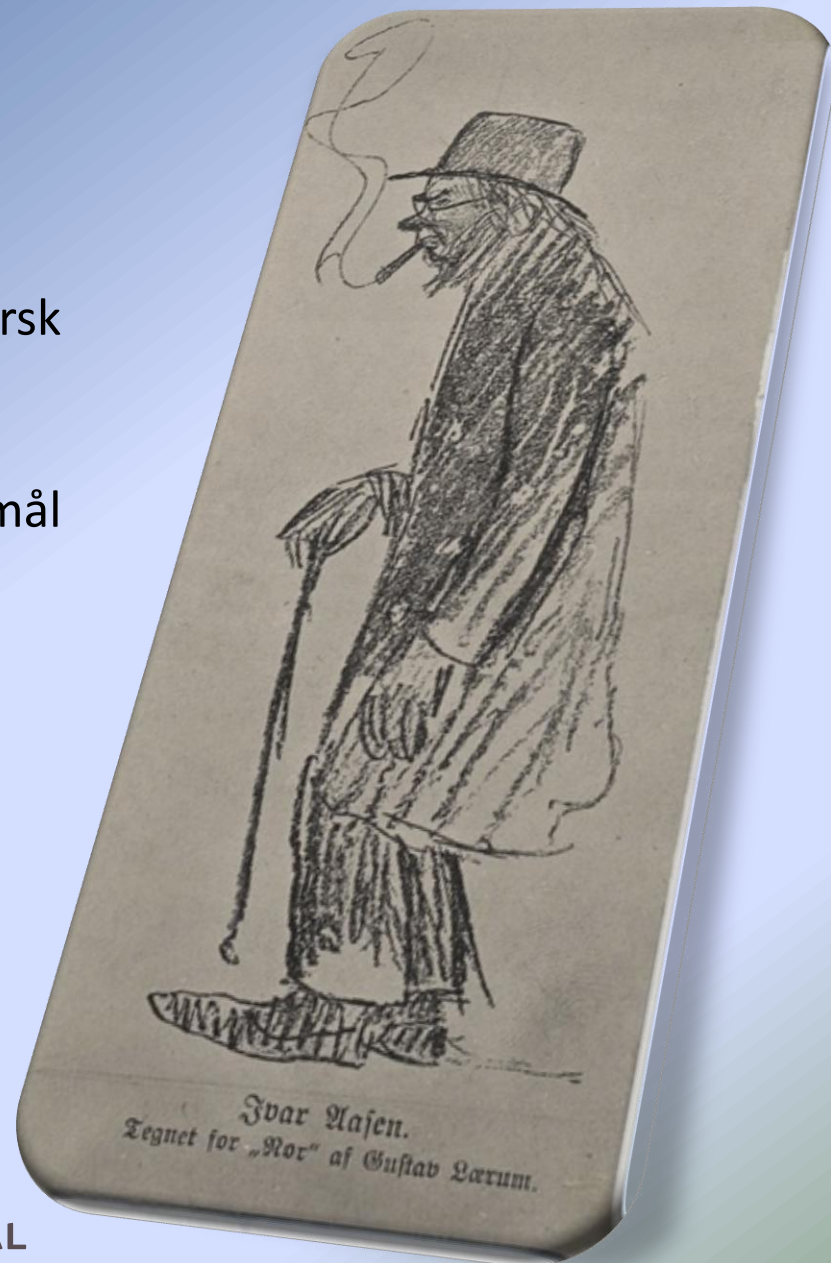
Frå heterogen til homogen norm?

- 1959, 1981, 2002, 2005

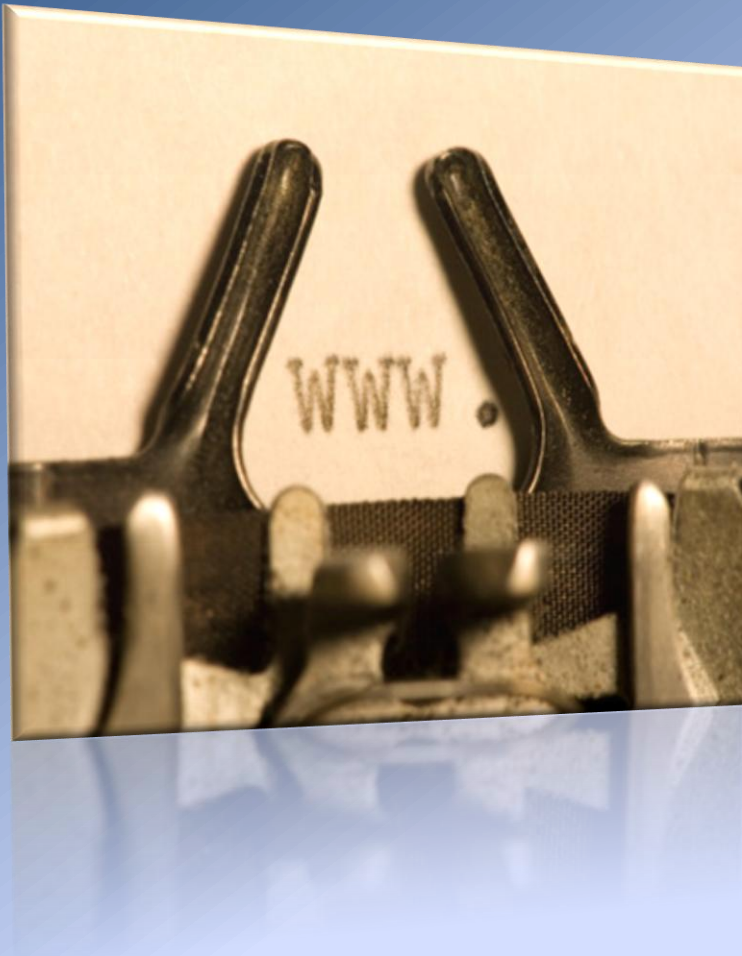
Skriftspråk 2

- Frå nynorsk og bokmål til samnorsk
- Frå samnorsk til nynorsk og bokmål

Skriftspråk 3

Talemålsgrunnlag → skriftmålsnorm

- Moderne talemål
- Tradisjonelt talemål

Skriftmålsgrunnlag → skriftmålsnorm

- Tradisjonelt skriftmål
- Moderne skriftmål?

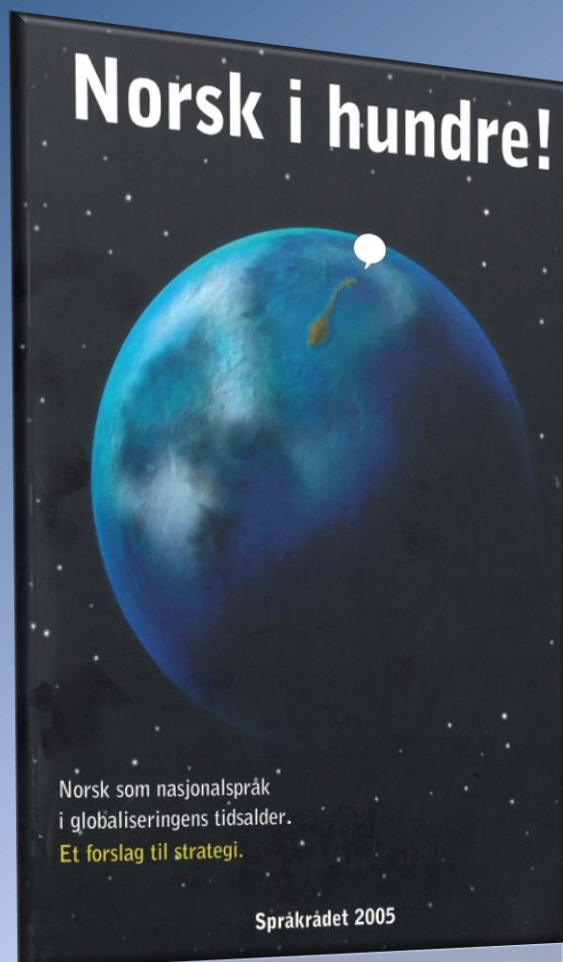

Skriftspråk 4

I dag kan en for eksempel skrive ordet *mogleg* på seks forskjellige måter på nynorsk: *mogeleg*, *mogleg*, [mogelig], [moglig], [muleg] og [mulig], men bare to av dem er hovedformer. På bokmål fins bare formen *mulig*.

Skriftspråk 5

- Språkplanlegging
- Språkpolitikk

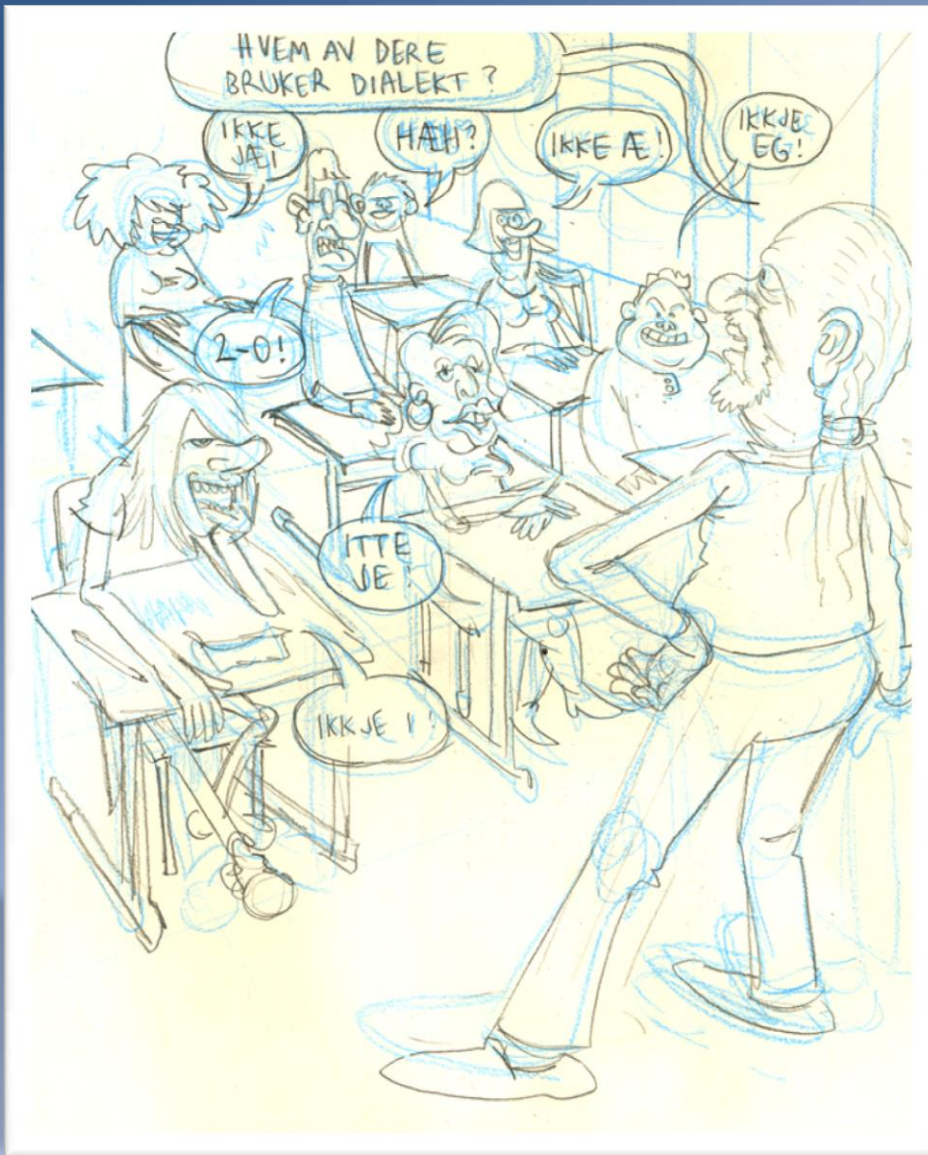
Skriftspråk 6

- Frå vern om interne former
- Til vern mot eksterne krefter

Talemål

Fire ulike variantar

GYLDENDAL
UNDERSVISING

Talemål 1

- Geografisk aspekt
- Sosialt aspekt
- Demokratisk aspekt
- Pedagogisk aspekt

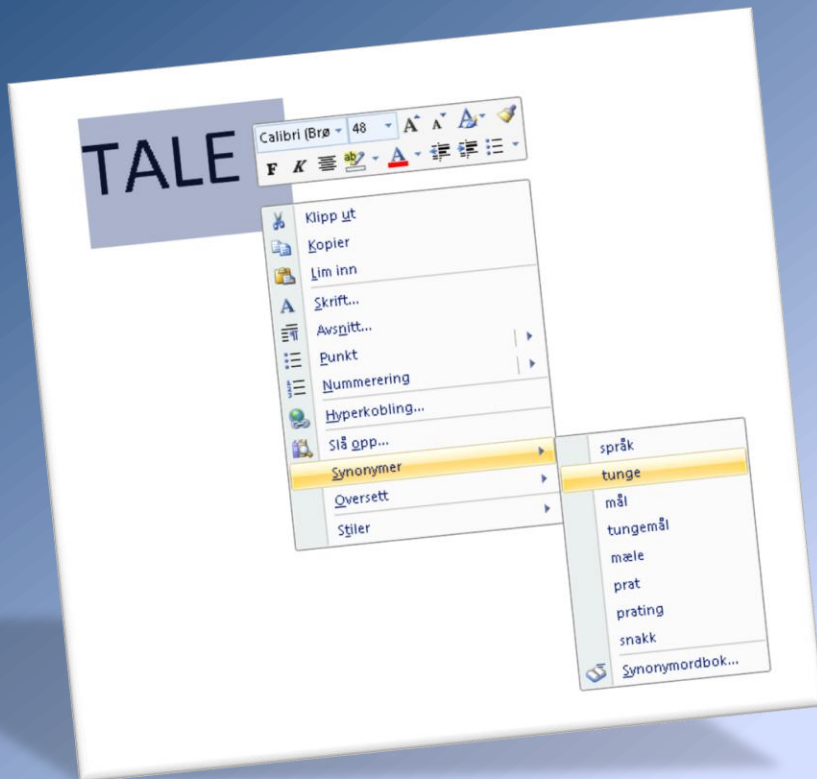

Talemål 2

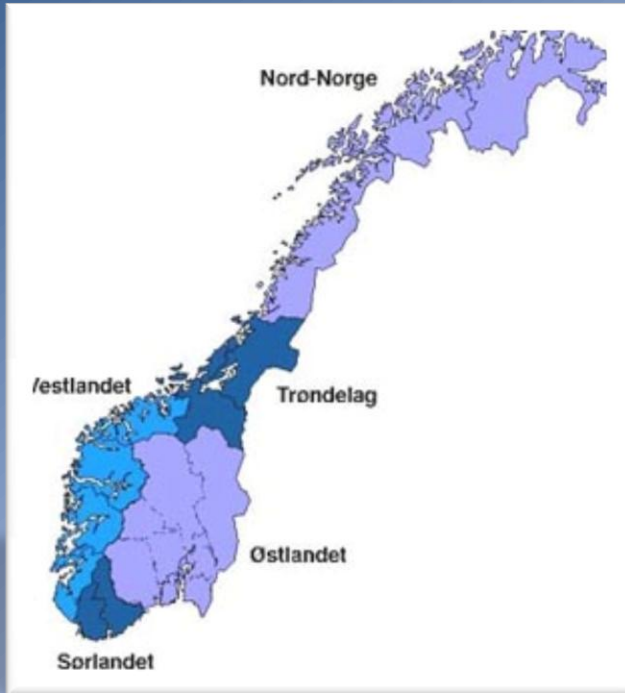
- Dialektdød
- Forflating
- Slurv
- Homogene normer
- Heterogene normer

Talemål 3

- Sosialkonstruktivisme
- Internalisering
- Eksternalisering
- Aristoteles - naturlege kategoriar
- Kant - immanente kategoriar
- Normforestillingsnivå
- Språkbruksnivå

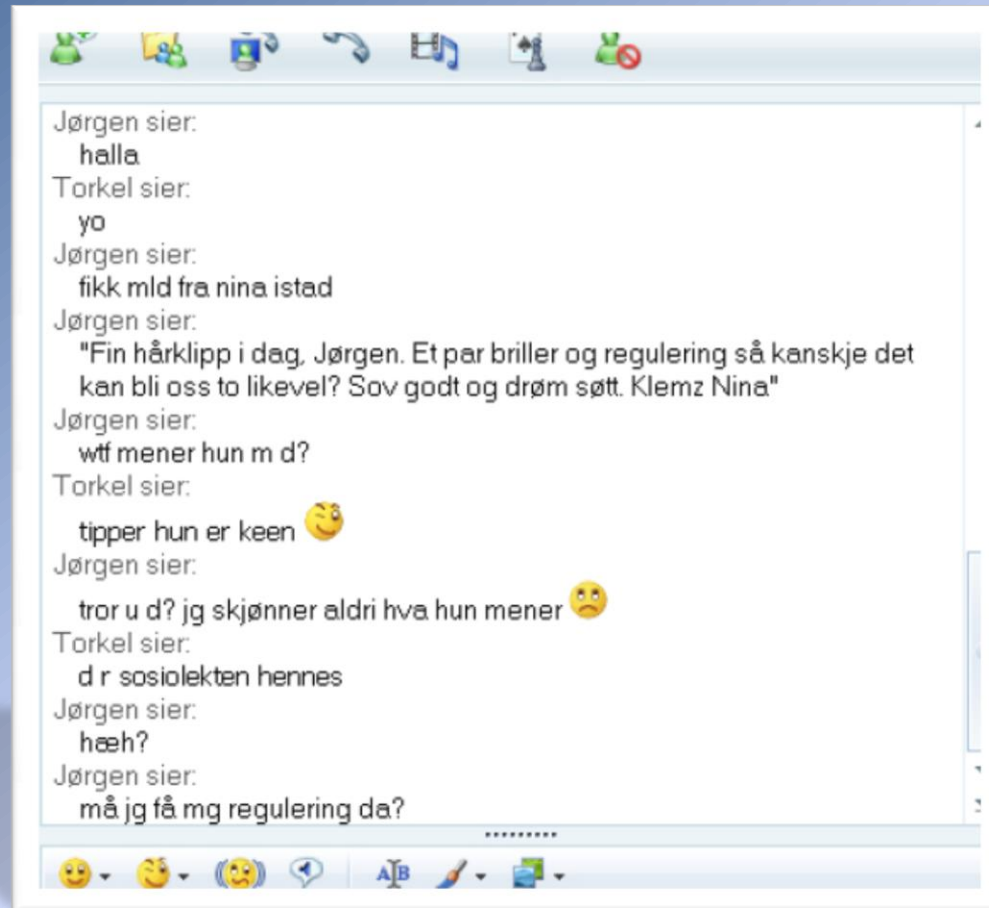

Talemål 4

- Utjamning (levelling/nivellering)
- Forenkling (simplification)
- Regionalisering

Den nye norsken

Nye ord

Kebabnorske ord	Betydning	Opphavsspråk
blod	nære venner, medlemmer av den samme gjengen	norsk
bitch	nedsettende, intimt om jenter	engelsk
kæbe	jente eller hore	berbisk
sjpa	bra, pent eller kult	berbisk
avor	gå, stikke eller komme	berbisk, persisk, kurdisk
baosj	politi	berbisk
bøffe	stjele	dansk
sjofe	se	berbisk, arabisk
jarak	pikk	tyrkisk
morta	tjukka	punjabi
hsjoma	skam deg	arabisk
wolla	jeg sverger	arabisk
staner	pakistaner	norsk
jalla	fort deg, skynd deg	arabisk

Importord

Norvagisert importord	Utenlandsk skrivemåte
fait – fight	fight
feide – fade	fade
finisj	finish
gaide	guide
hedde	heade
innputt	input
keitering	catering
klinsj	clinch
overhedd	overhead
polisj	polish
seif	safe
sjarter	charter
sjåk	choke
streit	straight

Den engelske fare: anglifisering

	mlt.	gno.
arbeide	arbe(i)ten	
bukse	buxe	
gaffel	gaffele	
kopp	kopp	koppr
krus	krus	krús
papir	pappír	pappir
prate	praten	
slakter	slachter	
snekker	sniddeken	
spiker	spiker	
språk	sprake	
tallerken	tallorken	
tanke	danke	
tidlig	tídelik	tí ligr
trøye	troie	treyja
veldig	weldich	

Personnamn

Tradisjonelle namn

	Gutter	Jenter
1	Jonas	Thea
2	Mathias	Emma
3	Alexander	Sara
4	Andreas	Julie
5	Elias	Ida
6	Kristian	Hanna
7	Sebastian	Nora

Nye namn

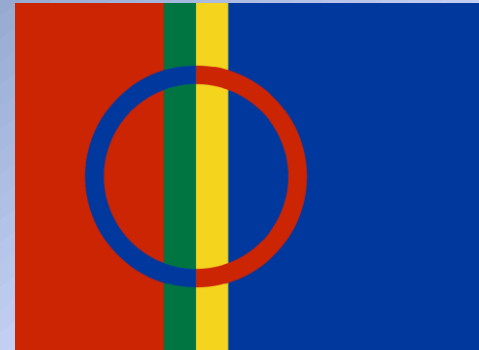
Jenter og gutter som er født i 2005.
De fleste navnene her har arabisk
bakgrunn. Navn fra Øst-Europa og
Vesten er ikke tatt med:

	Gutter	Jenter
1	Muhammed	Aisha
2	Ahmed	Amina
3	Ali	Iman
4	Ibrahim	Fatima
5	Hamza	Salma

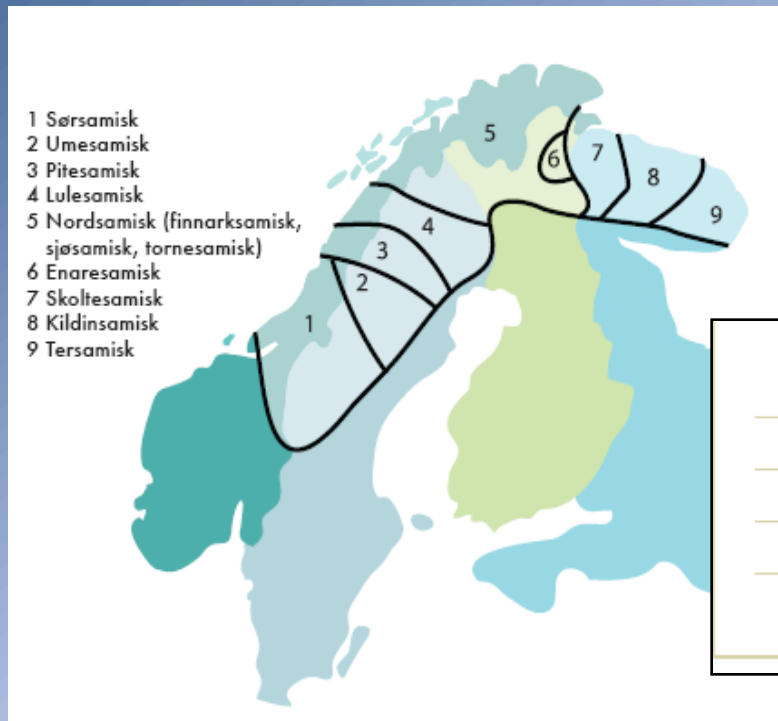

Samisk

Samiske dialektar

Samiske ord

ord	nordsamisk	sørsamisk
nordsamisk	dawisámegiella	noerhtsaemiengiela
sørsamisk	lullisámegiella	åarjelsaemiengiela
dialekt	dialekta	smaarese
døme	ovdamearka	vuesiehtimmie

Frá eitt fleirkulturelt til eit anna fleirkulturelt samfunn

Frá eitt fleirspråkleg til eit anna fleirspråkleg samfunn

GYLDENDAL
UNDERSVISING